

הלכות ראש השנה תקעה תקצו רכו

תקצה מי שאינו בקי בתקיעות ולא בתפלה וכו' סעיפים:

א מי שאינו בקי בסדר תפלת מוסף וגם אינו יודע לתקוע^א או שאין לו שופר ולפניו שתי עיירות באחת יודעין לתקוע אבל אין בקיאין בתפלת מוסף ובאחת בקיאין בתפלת מוסף^ב אבל אין להם שופר^ג או שאין יודעין לתקוע^ד יחד למקום התקיעות אפילו אם של תקיעות הוא בספק לו ושל מוסף בוודאי^ה מפני שהתקיעות הן מן התורה ותפלת מוסף מדברי סופרים^ו וספק של תורה קודם לוודאי דברי סופרים^ז:

ב ואם יוכל ללמד למקום המתפללין ויש שהות ביום שישמע אחר כך התקיעות כמקום שתוקעין^ח כגון שהוא בתוך התחום או שיכול לשלוח נבוי אחר השופר להביאו לבאן אפילו מהוין לתחום^ט יקיים שתי המצות שכל היום כשר לתקיעת שופר^י אבל לא יחד תחילה למקום שתוקעין ואחר כך למקום שמתפללין לפי שהתפלת מוסף זמנה קצר מזמן תקיעת שופר שהרי לכתחלה אין לאחרה יותר משבע שעות^{יא} כמ"ש בס' רפ"י^{יב}:

תקצו וכו' סעיפים:

א יש מקומות נוהגין שלאחר התפלה מריעין תרועה גדולה בלא תקיעה^א כדי לערכב את השמן^ב שלא יקטרג אחר התפלה שהולכים ואוכלים ושותים ושמים לומר שאינם יראים מאימת יום הדין^ג ויש מקומות נוהגים לחזור ולתקוע שלשים קולות^ד לפי שהוששין שמו מקצת הציבור לא שזמנו כל התקיעות כראוי וכהגון ויצאו בשמיעת תקיעות אלו^ה ויש נוהגין לתקוע מאה קולות^ו דהיינו שתוקעין אחר התפלה להשלים מאה קולות עם התקיעות של מיושב ושל מעומד^ז:

ב אבל לאחר שכבר גמרו כל מנין תקיעות אלו אין לתקוע עוד בתנאם^ח שהרי התקיעה היא אסורה ביו"ט מדברי סופרים^ט ולא התיירוהו אלא לצורך כגון כדי לעשות נחת רוח לנשים לתקוע להן^י וכן נוהגין לתקוע אחר התפלה כיון שהן צריכין לתקיעה זו מטעם הדיוע להם^{יא} התיירו להם חכמים לפי שאין בתקיעת שופר שבות גמור אלא עובדין החול^{יב} אבל לתקוע בחנם הוא ולול יו"ט.

ואפילו מי שיתקע ביום שני אסור לו להתלמד ביום הראשון שהרי אנו יודעין ובקיאין

א שו"ע ס"א.
ב גמרא [בביתא] לר, ב. מור וש"ע ס"א.
ג מור ולבש ס"א.
ד שו"ע שם.
ה ונגרא שם. מור וש"ע שם.
ו ונגרא שם. רמב"ם סוף"ג ב"י פ"ז וכו"א סק"א.
ז ראה שרית צנח צדק יוד' ס' רמז (ג, א), וס' רפח אות ד, ומה"ע ס' רצה אות יג, ופס"ד קצה, ב (שלפענעם) ספק דאורייתא קול מודאי רבנן.
ח ירושלמי ר"ה פ"ד הל' הובא ב"י תר"א ס"א.
ט תר"א סוף סק"ב. ודלעיל ס' תקפ"ז סק"ד, שנתרר לעשות ע"י נבוי וברי שאסור מור"ם לוקים מצוות שופר.
י רמ"א שם. ודלעיל ס' תקפ"א.
יא מ"א סק"ב.
יב סעף ב.

סימן תקצו
א סדר רב עומדים, הובא בתוס' לג, ב ד"ה שיעור, ובמור.

שו"ע ס"א.
ב רב עומדים שם. פ"ז ס"ק א.
ג ט"ז שם.
ד מנהגים (סורגא) מנהגי ר"ה (ע"ק). תר"א ס"א. וכו"ה מנהג חב"ד (ספרי המנהגים – חב"ד ע"י 56), השכרים ודותרועה דתשרית בנשימה אחת בתקיעת מיושב (אוצר מנהגי חב"ד ר"ה ע"י קלח אות שלט).
ה ט"ז שם.
ו עירך ערך ערב הא', הובא במור ס' תקב. של"ה נמכת ר"ה (יד, א) ד"ה בענין, (רכ, ב) ד"ה הרי ק"י. מ"א סק"א.
ז עירך שם. של"ה שם. ובמור: בקדיש שלם קודם התקבל תוקעין תשרית תשרית תר"ה, וש"כ.
ח תוס' ל, א ד"ה ויבנהו (לענין ר"ה שחל בשבת). רמ"א ס"א.
ט מ"א סק"ב. ודלעיל ס' תקפ"א (אף לענין יו"ט).
י דלעיל ס' תקפ"א ס"ב.
יא דלעיל ס"א.
יב דלעיל ס' תקפ"א ס"ד וש"כ.